

СТ А Н О В И Щ Е

От: *доц. д-р Димитър Марчев Благоев*

Катедра „Индустриален бизнес, Бизнес факултет, Университет за национално и световно стопанство, София

Научна специалност: 3.8. Икономика и управление (Иновации и инвестиции в бизнеса)

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по професионално направление 3.8. Икономика, *научна специалност Икономика и управление (икономика на предприятието) в УНСС.*

Автор на дисертационния труд: *Радостин Иванов Бояджиев*

Тема на дисертационния труд: *Управление на портфейли от инвестиционни проекти в бизнес организациите*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 539/02.03.2020г. на зам.-ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към *катедра „Индустриален бизнес, Бизнес факултет на УНСС по научна специалност Икономика и управление (икономика на предприятието), професионално направление 3.8. Икономика* съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 489/17.03.2016г. Обучението е осъществено в *редовна* форма на подготовка, през периода 23.02.2016-23.02.2020г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният за становище дисертационен труд, на тема: *„Управление на портфейли от инвестиционни проекти в бизнес организациите“* е в общ обем от 218 страници. Структурата на дисертацията се състои от: увод, три глави, препоръки, заключение, използвани и цитирани литературни източници, и приложения.

Дисертационният труд е разработен на база на информационни и литературни източници, обхващащи 151 заглавия, от които 28 на български, 123 на английски език. Текстът съдържа 45 таблици, 32 фигури и приложения (методически инструментариум за провеждане на практическо изследване – анкетна карта и резултати от практическите проучвания, от SPSS обработката им).

Темата на дисертационният труд е посветена на актуален проблем за бизнес организациите, предвид перманентния недостиг на финансови, времеви и човешки ресурси за осъществяване на инвестиционните им проекти и реализиране на инвестиционните им намерения, и необходимостта в това направление да имат на разположение един методически инструментариум за оценка и селекция на най-подходящите инвестиции, в даден времеви период. Същата актуалност е обоснована в увода на дисертацията и в цялостния текст на изложението, като е акцентирано на степента на разработеност на проблема и идентифициране на възможните бели полета. Дефинираните цел, задачи и изследователски тези са сравнително добре структурирани и се характеризират с взаимна обвързаност.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Дисертационният труд се характеризира с класическа структура за подобен тип изследвания, като в увода е обоснована актуалността, степента на разработеност на тематиката и идентифициране на свободните изследователски полета, към които може да бъде насочено теоретичното, методическото и практическото дисертационно изследване. Добре и ясно дефинирани са обект, предмет, цел, задачи, методи на изследване и ограничения. Проучен е голям набор от литературни източници, като са обхванати основни, български и чуждестранни автори работещи в областта на инвестициите (в частност инвестициите в реални активи), управлението на портфейла и управление на риска. Това показва възможностите на автора на дисертационния труд да идентифицира, селектира, анализира и обобщава научна информация по конкретна тематика.

Въпросите, разгледани в първа глава на дисертационния труд са добре подбрани имат своята индивидуална и съвкупна логическа обособеност и подреденост в контекста на изследователската тема. От теоретична гледна точка са представени въпросите свързани със същността на инвестициите, разграничаването между инвестирането в реални активи в съпоставителен план с финансовите активи, аспектите на доходността и риска, и др. Докторантът е направил компетентен анализ на

ключовите въпроси по темата на дисертационния труд и е разкрил възможностите за приложение на портфейлната теория при управлението на портфейл от инвестиционни проекти в реални активи. Разгледани са както класически теории, така и по-нови концепции като концепцията за реалните опции, целеполагането и връзката му с инвестиционната дейност на фирмата. Това показва доброто познаване, от страна на докторанта на основни теоретични и методически постановки по разглеждания проблем.

Във втора глава са разгледани въпроси от методически характер, по отношение на формирането и селекцията на портфейли от инвестиционни проекти. На базата на известни и широко прилагани в практиката портфейлни теории, докторантът прави адаптация и формулира методика за съставяне на портфейл от проекти за инвестиране в реални активи. В адаптираната методическа схема се обособяват три оценки на формирания инвестиционен портфейл – възвръщаемост, риск и стратегическа оценка. Като основен резултат тук може да се определи разработената методика, на базата на адаптация на съществуващи и апробирани в практиката такива, за съставяне на портфейл от инвестиционни проекти и модел на управление на портфейл от инвестиционни проекти. Методическият модел е представен достатъчно ясно, графично и концептуално, като за всяка от включените в него фази се прави допълнително схематично изясняване и представяне.

Практическото изследване е изпълнено в контекста на разработения методологически инструментариум и е проведено в две отделни фази – фаза на пилотно проучване, за идентифициране на потенциални несъответствия и слабости в практиката на фирмите, по темата на дисертационния труд и същинско проучване, целящо апробирание на разработената авторска методика. С пилотното проучване, което е направени сред по-широк набор от фирми, е установена степента на използване на портфейлното управление, нагласите на фирмените ръководства за приложение на подобен тип методика и евентуално очаквани положителни резултати и/или възможни трудности. Същинското проучване е насочено към доказване на приложимостта на разработената методика за селекция на портфейл от инвестиционни проекти. В обобщение на практическото изследване са дефинирани детайлни изводи от пилотното и същинското проучване.

Положително може да бъде оценен и факта, че докторантът е обособил отделна точка, в която е формулирал препоръки по отношение на изследваните в дисертационния труд проблеми, към съответните заинтересовани страни.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Посочените в автореферата пет приноса на научното изследване в дисертационния труд са коректни, като формулировката им е логична, стегната и откроява съществените елементи и решените задачи с проведеното дисертационно изследване. Основните приносни моменти в дисертационното изследване са свързани със систематизация на съществуващото научно знание и методически приноси, отнасящи се до разработването и апробирането на методика (на база адаптация на съществуващи и използвани в практиката такива), за съставяне на портфейл от инвестиционни проекти и модел на управление на портфейл от инвестиционни проекти.

Като приложен принос, може да се посочи проведеното изследване за установяване степента на използване на портфейлното управление и нагласите на фирмените ръководства за приложение на подобен тип методика, очакваните положителни резултати и/или възможни трудности.

Считам, че приносите моменти в дисертацията са резултат на самостоятелната работа на автора. Те обогатяват методическите аспекти и практиката на фирмите в сферата на управлението на техните портфейли от инвестиционни проекти.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

По дисертационния си труд докторант Радостин Бояджиев има 4 публикации. Публикациите са доклади, изнесени на научни конференции, проведени в УНСС, София и международна конференция в гр. Варна. Считам, че тези публикации отразяват реално постиженията на докторанта, отразяват концептуални и същностни елементи на дисертационния труд и популяризират резултатите от неговото разработване, пред академичната общност и заинтересованите лица от бизнес практиката.

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат на дисертационния труд е в обем от 52 страници. В него достоверно е възпроизведено съдържанието на дисертационния труд. Съставен е от пет части, които се отнасят до общата характеристика, структурата и съдържанието, представяне на изложението, справката за приносите и публикациите по дисертационния труд, както и декларация за оригиналността на дисертационното изследване. Изложението му в синтезиран вид представя най-важните моменти на дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Като научен ръководител на докторанта съм имал възможността неведнъж да дебатiram с него по темата на дисертационния труд, да давам своите бележки и препоръки, който той безспорно е взел предвид при окончателното оформление на материала. Мога да кажа, че докторант Радостин Бояджиев компетентно, самостоятелно и съобразявайки се с добрите академични практики разработи своя дисертационен труд. В него, по мое мнение, не се съдържат спорни и грешни научни виждания. В това направление нямам конкретни въпроси и бележки, а само препоръка докторантът да превърне дисертационното изследване в работещ инструмент с възможно добро бизнес приложение.

8. Заключение

Дисертационният труд на докторант Радостин Иванов Бояджиев е оригинално изследване на актуален научен и практико-приложен проблем. Изследователските задачи поставени в него са изпълнени, а основната му цел е постигната. Научно-приложните приноси, съдържащи се в дисертацията, обогатяват съществуващи знания в областта на изследваната проблематика.

Дисертационният труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и вътрешните нормативни документи на Университета за национално и световно стопанство за присъждане на образователната и научна степен „доктор”.

Давам положителния си вот и препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на докторант **Радостин Иванов Бояджиев** образователната и научна степен „доктор”, по научна специалност Икономика и управление (икономика на предприятието), професионално направление 3.8. Икономика.

02.04.2020г. / София

Подпис: